

**Στρογγυλά πούλια σε τετράγωνες
τρύπες: μετα-πανδημικά μαθήματα
από τη Αγγλοσαξωνική Νομοτεχνική
μέσω του Νόμου για το Επιτελικό
Κράτος**

Dr Constantin Stefanou

Director – Sir William Dale Centre for Legislative Studies

Επιτελικό Κράτος και Νομοτεχνική

- Ένα από τα μεγαλύτερα innovations το νόμου για το επιτελικό κράτος είναι ο τρόπος που αντιμετωπίζει την νομοτεχνική.
- Κύριο χαρακτηριστικό του είναι η υιοθέτηση μεθόδων από χώρες του κοινού δικαίου (common law) παρά το ότι η Ελλάδα είναι αμιγώς χώρα αστικού δικαίου (civil law).
- Είναι ένα εγχείρημα που παρακολουθείται στενά γιατί το «πάντρεμμα» αυτό είναι κάτι που πολλές χώρες θά ήθελαν να επιτύχουν.

Επιτελικό Κράτος και Νομοτεχνική

- Για να καταλάβουμε καλύτερα πως ο νόμος για το επιτελικό κράτος συνδέεται με την Αγγλοσαξωνική νομοτεχνική, π.χ. η δημιουργία γενικής γραμματείας για την νομοτεχνική, πρέπει πρώτα να κατανοήσουμε τις βασικές παραμέτρους της Αγγλοσαξωνικής νομοτεχνικής σε σχέση με αυτές των χωρών του αστικού δικαίου.

Αγγλοσαξωνική Νομοτεχνική

Το Αγγλικό ύφος (English style) στην νομοτεχνική έχει πάρει εξέχουσα θέση στον 20^ο αιώνα για τρεις λόγους:

1. Σαν αποικιακό κληροδότημα.
2. Επειδή τα τελευταία χρόνια οι ΗΠΑ έχουν δημιουργήσει τη δική τους μεθοδολογία στην νομοτεχνική
3. Επειδή η περισσότερη έρευνα και οι περισσότερες δημοσιεύσεις για την νομοτεχνική προέρχονται από χώρες του Αγγλοσαξονικού δικαίου.

Αγγλοσαξωνική Νομοτεχνική

- Μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα η συγγραφή νομοθεσίας στην Αγγλία ήταν «προνόμιο» ολίγων και εκλεκτών δικηγόρων (barristers) οι οποίοι δούλευαν σχεδόν αποκλειστικά για συγκεκριμένα υπουργεία.
- Το αποτέλεσμα ήταν το γνωστό σε όλους «μωσαϊκό νομοθεσίας» που όμως άρχισε να δημιουργεί και πρακτικά προβλήματα.

Αγγλοσαξωνική Νομοτεχνική

- Το 1869 η Αγγλική κυβέρνηση πήρε την απόφαση να αλλάξει το σύστημα συγγραφής νομοθεσίας και δημιούργησε το Γραφείο Συμβούλου του Κοινοβουλίου (Parliamentary Counsel's Office) με Πρώτο Σύμβουλο (First Parliamentary Counsel) τον Henry Thring.
- Αυτή η απόφαση είχε σημαντικό αντίκτυπο στις χώρες της Κοινοπολιτείας, η οποία τότε ήταν σε μέγεθος περίπου το $\frac{1}{4}$ του πλανήτη.
- Παρά τις μικρές διαφορές από χώρα σε χώρα υπάρχουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά στην αγγλοσαξωνική νομοτεχνική.

The central drafting office considers neither policy nor substance, just form.

Henry Thring
1818 - 1907

Νομοτεχνική σε χώρες Αστικού Δικαίου: Κοινά Χαρακτηριστικά

- Η νομοτεχνική σε χώρες αστικού δικαίου (από το Civil Law) διαφέρει από την νομοτεχνική σε χώρες αγγλοσαξονικού δικαίου.
- Στις χώρες αστικού δικαίου δεν κυριαρχεί ένας συγκεκριμένος τύπος νομοτεχνικής (π.χ. Γαλλικός ή Γερμανικός τύπος).
- Υπάρχουν όμως ομοιότητες σε χαρακτηριστικά τα οποία είναι συχνά αντίθετα όταν τα αντιπαραβάλουμε με αυτά από τις χώρες αγγλοσαξονικού δικαίου.

Αγγλοσαξονικό δίκαιο

Αστικό δίκαιο

Συγκεντρωτικό σύστημα	Πολλαπλές πηγές συγγραφής νομοθεσίας (Αποκέντρωση)
Αποκλειστικότητα	Άγνωστη προέλευση πρώτου νομοσχεδίου
«Εντολή» για συγγραφή νομοθεσίας	Έλλειψη ή περιορισμένη «εντολή»
Ο «μοναχικός» νομοτεχνικός	Νομοπαρασκευαστική επιτροπή
Μεγάλος χρόνος εκπαίδευσης	Μικρή εκπαίδευση
Διαχωρισμός «πολιτικής» από νομοτεχνική	Σύνδεση «πολιτικής» με νομοτεχνική
Έλλειψη συνοδευτικών εγγράφων	Πολλά συνοδευτικά έγγραφα

Αντιπαράβολή χαρακτηριστικών

Υπάρχει αλληλεπίδραση των δύο συστημάτων;

- Αν και τα δύο συστήματα διατηρούν τα βασικά τους χαρακτηριστικά, τα τελευταία χρόνια υπάρχουν στοιχεία και ενδείξεις που δείχνουν ότι το ένα έχει επηρεάσει το άλλο, για παράδειγμα:
 1. Όλο και περισσότερες χώρες αγγλοσαξονικού δικαίου έχουν δεύτερη νομοτεχνική ομάδα, συνήθως στην Βουλή, και λίγες απ' αυτές έχουν νομοτεχνικούς σε υπουργεία.
 2. Το πρώτο σχέδιο νόμου «δίδεται» σε νομοτεχνικούς για επιμέλεια (editing) και δεν είναι γραμμένο από το κεντρικό νομοτεχνικό γραφείο.

Υπάρχει αλληλεπίδραση των δύο συστημάτων;

3. Η «πλημμελής» εκπαίδευση νομοτεχνικών σε χώρες αστικού δικαίου έχει αρχίσει να θεωρείται σοβαρό πρόβλημα, ιδιαίτερα από οργανισμούς όπως η ΕΕ – όπου υπάρχουν τα γνωστά προβλήματα που απορρέουν από την ύπαρξη 24 επισήμων γλωσσών.
4. Ακόμη και σε χώρες αγγλοσαξονικού δικαίου, θέματα «πολιτικής» όλο και περισσότερο διαβρώνουν την αρχική προσέγγιση του Henry Thring σε σημείο που πλέον υπάρχει αποδοχή της ανάγκης σύνδεσης της νομοτεχνικής με την ουσία της πολιτικής.

Επιτελικό Κράτος και Νομοτεχνική

- Ο νόμος για το επιτελικό κράτος κάνει το πιο μεγάλο και δύσκολο βήμα για την νομοτεχνική που είναι η αποφυγή του μωσαϊκού νομοθεσίας μέσω της ΓΓ για νομοτεχνική.
- Το επόμενο βήμα είναι η στελέχωση και η εκπαίδευση και αυτό θα είναι η λυδία λίθος για τη δημιουργία Ελληνικού style of drafting, που είναι το ζητούμενο.

Επιτελικό Κράτος και Νομοτεχνική

- Η προσπάθεια της Ελλάδας είναι πολύ σημαντική διότι αν είναι επιτυχής θα υπάρξουν μιμητές σε πολλές χώρες αστικού δικαίου.
- Αυτό που θα κάνει τη διαφορά είναι η μελλοντική στελέχωση νομοτεχνικών επιτροπών διότι εκεί αναμένεται να υπάρξει η μεγαλύτερη αντίσταση.